

מפריעים בשעת זחילה; או, אם בקרב בתוך ישוב, אין להעדיף נעלי־בית קלים על נעלי־
המסע המסומרים (והכבדים עד מאד בצבא השוייצרי, צבא ארץ־ההרים) היות וההן
מכבידות למדי בהליכה על כבישי אספלט ומדרגות בטון.

או בתחום הטקטי, — במקרים של הטלת עשן על עמדה אויבת:

— „יש לדאוג לכך שהתוקפים לא יפסידו מכושר־ההתמצאות שלהם, בהיותם
שרויים בתוך העשן; וברגע שהם מגיחים מתוך הערפלה־מלאכותי — הרי יוסרו
אל־מול חומת־הערפל הבהירה, ויהיו, איפוא, מטרות מושכות ביותר — דבר, האוסר על
כל התמהמהות־שהיא ברגעים ההם“.

מסופר כאן מעשה בתחבולת־רמיה של הגרמנים, אגב קרב בכפר, במסע־צרפת
1940; „המחצצר של הבטליון הציל מפי שבוי צרפתי את אות החוצצרה הצרפתי „להתכנס“.
— וישמיעו בכל פרשת־רחובות שאליה הצליח להגיע. בהניחם כי התקפת הגרמנים נהדפה,
וכי על חילותיהם לשוב ולהתכנס בכפר, נטשו הצרפתים חבורות־חבורות את הבתים
והצרות־האיכרים ורצו אל הרחובות ושם נפלו, מופתעים, בידי חיילי־הגרמנים“.

ולבסוף — ציון כלל אחד לדבר־שביטוד: „הכרח היא שמעשה־הפשיטה יהיה מחושב
יפהיפה — אך יש להמנע מ„עודף־ארגון“, שאם לא כן ייכשל בפני הגבות האויב, שאין
להביאן־בחשבון מראש אלא כדבר־שבהשערה“.

קפ. י. גליקליך

עם הקנדים בחזית איטליה

(לפי מכתבים)

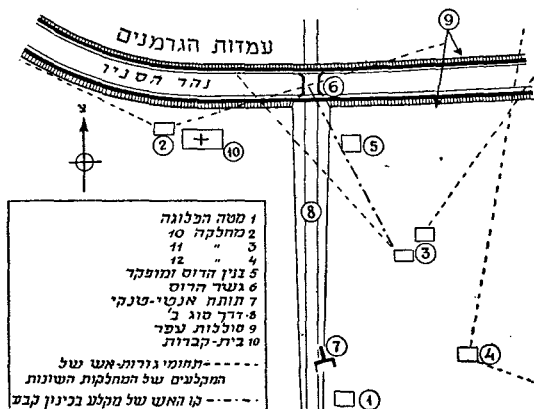
...ושלחנו, כמה קצינים מן הבריגדה היהודית, אל הדיביזיה הקנדית הראשונה,
שתפסה בעת ההיא קטע מן החזית האדריאטית בשפלת לומברדיה־אמיליה. בואנו היה לתקופה
קצרה ובמטרה לקנות קצת נסיון של קרבות לפני הכנס הבריגדה שלנו לקו החזית.

אותו יום הגענו למטה הדיביזיה ב־3 אחה"צ. היה זה בכפר הקטן רוסי, ובערך כ־4
ק"מ מאחורי קו־ההגנה הקדמיים. הקצין־המקשר של הבריגדה השלישית חכה לנו והובילנו
למטה הבריגדה. שם, לראשונה, הראו לנו את עמדות הבריגדה ואת עמדות האויב על פני
מפות מפורטות. הלאה משם הובילנו אחד מקציני הבטליון השלישי. במטה הבטליון הפלנו
גורל, ובחלקי נפלה פלוגה ב'.

לתמהוני הרב, הוגד לי, שיכול אני להמשיך דרכי בג'יפ עד מטה הפלוגה ואנוכי
דמיתי, שהענין מתחיל להיות „טקטי“, קדימה ממטה, הבטליון. היתה לי זו הפעם הראשונה
שנוכחתי מן הנסיון כי חשיבות „המנהלה“ (administration) עולה לפעמים על חשיבות
הטקטיקה.

למטה הפלוגה הגעתי עם דמדומים. כפפתי קומתי ונכנסתי בפתח דלת, המבוצרת
בשקי חול, של בית אכרים ישן. אור מעומעם שרר בתוך החדר הקטן שאליו הביאוני. היה
זה חדרו האחורי של הבית, והיחידי שלא נפגע עדיין. אש בערה באח והטילה צללים כבדים
על הקירות המפויחים. קבוצת אנשים הסבה סביבה ומישוהו עסק ליד מכשיר הטלפון והקים
רעש גדול; היתה זו תשדורת מאחת המחלקות הקדמיות. אדם אחר בקע עצים להבערה
ושנים אחרים ישבו רכובים על שקי זרעים. ניקו תחמושת וזימרו תוך כדי עבודה. ברגע
הראשון לא נתמצאתי בתוך המהומה הזאת, עד שהרגישו הללו בזה שנכנס אליהם, ומיד

גשטררה דומיה. שאלתי למפקד הפלוגה. הלה ישב בין האנשים המסובים ליד האח וקרא מכתב שנחבל זה עתה. היה זה איש צעיר (לאחר זמן אמר לי את גילו: עשרים וארבע). ודמה בכל לאנשיו שהיו עמו. גם את סמני דרגתו לא ענד ורק התבונה, המרץ הרב, ונטל האחריות שהביעו פניו, אשר העיפות וחוסר שינה נתנו בהן אותותיהן, העידו על מעמדו במקום. סופרתי לו על מטרת בואי (הוא כבר קבל הודעה על כך) ומיד נתעורר וקם להסביר לי את הכל: מפות, צלומי אויר, אינפורמציה של פטרולים, אינצידנטים אחרונים; ותוך כדי כך קבלת תשדורות, מסירת פקודות, צלום קואורדינטות על גבי המפה, גמר קריאת המכתב וגם שיחה על חדשות משאר החזיתות — הכל שימש אצלו בערבוביה ואנוכי, הור, לא מצאתי רגלי וידי בתוך כל אלה, רק לאט לאט התחילה להתבהר לפני התמונה. הנני מתחיל לראות סדר בכל הסובב אותי. הנני תופס את השיגרה היומיומית ומבין, שכל מה שהללו עושים הוא חלק מן השיגרה הזאת. כבר ידוע לי כל מערך הפלוגה, ואפילו את מפקדי המחלקות מכיר אני.

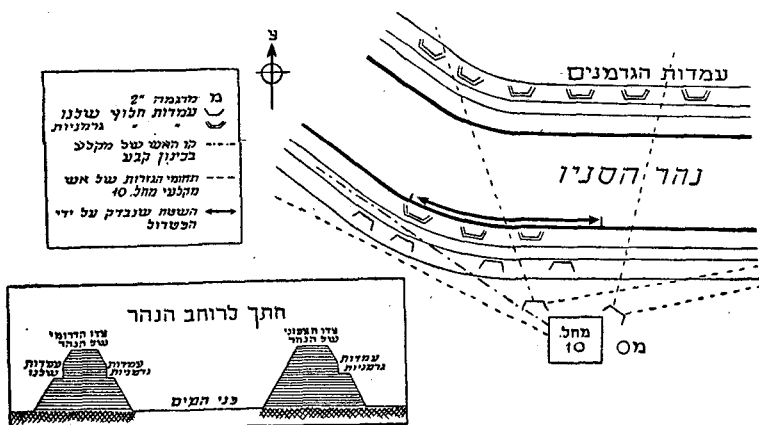

תרשום א'

המפקד יעצני להתחיל את נסיוני במחלקה 10. היא המחלקה הקדמית השמאלית. אכלנו פת ערבית, ומיד לאחריה חגרתי את החגור וגוללתי לי שתי שמיכות. המפקד והרס"פ לקחו את תת-המקלעים שלהם ושלושתנו הגייחוננו לתוך החשכה.

עוד לפני כן הודיעני המפקד, כי מפחד מוקשים יש ללכת רק לאורך השרוך הלבן, המוביל ממטה הפלוגה אל כל אחת מן המחלקות וכי דרך זו, אל מח' 10, דינה כמעט כדין פטרול בשטח האויב, מפני הקירוב הרב של מחלקה זו אל הגרמנים. צעדנו בדומיה ובוהירות, המפקד בראש, הרס"פ באמצע ואנוכי במאסף. אותה שעה הרגשתי מה דל הוא זיוני. שני האחרים — "טומינג'נים" בידיהם ואנוכי — אקדת תופי בן ה-0.38 אינץ'. החלטתי לא לסמוך עוד עליו ולהשיג לי מיד "טומינג'ן".

כשקרבתנו אל עמדות המחלקה חזר המפקד והזהירנו. האטנו צעדינו ועל ידי כך נמנענו מכל רשרוש, עכ"פ, כך דמינו בנפשנו. אלא שאזני הזקיפים הגרמנים היו קשובות יותר מכפי שצפינו, כי אך נבלענו במבוא הבית, המשמש משכן למחלקה. והנה החלו לפול סביב הבית פגזי מרגמות. "הגרמנים שמעונו מתקרבים", — אמר לי המיור. אותה שעה זכורני, תקפתני לראשונה הרגשת המציאות. ובנקיפת לב ידעתי שרק כמה צעדים מפסיקים ביני ובין הגרמנים.

מרשם ב'

מצבה הטקטי של המח' ה-10 היה מיוחד במינו. את תחום "Forward" "F.D.L., Defensive Localities" — עמדות המגן הקדומניות) שלנו בגזירת הבטליון השלישי היווה נהר הסניו, כשמצפוננו — עמדותיו העיקריות של האויב ומדרומו — עמדותינו אנו. רוחב הנהר הוא שהיווה בדרך כלל, את תחום ההפקר ושיעורו הממוצע היה כ-30 מטר. משני צדי הנהר ולכל אורכו נמשכו שתי סוללות-עפר, שתפקידן היה להגביה את גדות הנהר בעת גאות, שלא ישתפכו המים ולא יהוו ביצות במישור-השפלה. גובה הסוללות — כ-5 מ', וצורתן צורת "טרפזיה", שרוחב בסיסה 8 מ' ורוחב קדקה כ-1½ מ'. לרוב היו עמדותנו הקדמיות ביותר חפורות במדרונה הדרומי של הסוללה הדרומית ועמדות הגרמנים (כפי ששערנו) — במדרונה הצפונית של הסוללה הצפונית. מפני הקירוב הרב ביניהם, אוזחים אלו ואלו בשיטת ההגנה ב"מדרונים עורפניים" (reverse slopes).

הנה, בגזרת המחלקה העשירית הצליחו הגרמנים פעם אחת (המצב היה סטטי כאן על הסניו, כבר כמה חדשים) ליצור "ראש-גשר" בועיר-אנפין ולהגיע עד למדרון הצפוני של הסוללה שלנו. כלומר, הם השתלטו על רוחב הנהר ונתחפרו במדרון הצפוני של אותה סוללה אשר במדרונה הדרומי שכנו אנו. "תחום ההפקר" (no man's land) נצטמצם לכמה יארדים אדמה. מאליו מובן שלא ידענו בדיוק היכן חפורות עמדות האויב, כשם שלא ידע גם האויב היכן הן בדיוק עמדותינו. וכן אין ספק, שהיו לו עמדות חילופין (alternative positions) ושכל לילה, או כל שני לילות, היה מחליף את מקומו, כשם שעשינו גם אנו. חלוף משמרותיהם וההספקה על מעבר לנהר נעשו רק בלילה, וכנראה על פני גשר ארעי שהקימו ושאת מקומו לא ידענו. זכורני לילה אחד, שהייתי זקיף באחד ממשמרות-החוץ (outposts) שלנו ושמתים מחליפים את המשמרת, או משהו מעין זה. זרקתי רימון אל מעבר לסוללה, אלא שמוכסחני, כי-ללא תוצאות: הגרמנים היו שם חיי חפרות מתחת לפני הקרקע.

ואף על פי כן יובן, שהנשק היחידי הבא בחשבון בצורת-קרב זו הוא רימון-היד. אמנם, כיוון הזריקה נקבע על פי חוש השמיעה ולא חוש הראיה, אך לשני הצדדים נגרמן אבידות בכמה מקרים. עכ"פ, מפחד הרימון הבלתי-צפוי נאנסו שני הצדדים להטמין ראשיהם מתחת לפני האדמה.

„שטח ההריגה“ (killing ground) של כל עמדה כזאת במדרון הסוללה היה כמטר אחד, ההתקפת פתע של פטרול אויב עלולה. היתה להכריע את העמדה על נקלה. על כן מאליו מובן כי לא הסתפקנו בעמדות אלו, וכי למעשה לא היו הללו אלא עמדות-האזנה בלבד. למעשה, כל קרה-רכס של הסוללה (שהיה בשבילנו גם קרה-רקיע) נתכסה באש האבטומטית שלנו מן האגפים, והאויב לא יכול היה להרים אפילו מחט של סדקית בלי שנרגיש בה ונחסלה. אין ספק, שגם האויב עשה כמונו וכסה קו זה באש מקלעיו. ואמנם, פעם אחת נסיתי להציץ בפריסקופ אל מעבר לסוללה ואך הגביה הלה הגבהה כלשהי מעל לסוללה — נותץ בכדור של צלפים. ממילא תובן העובדה, שלא יכולנו לדעת על הנעשה מצדה השני של הסוללה. והיה משהו שמאוד רצינו לדעת: רצינו לדעת, היכן הוא מקום הגשר, שעליו עוברים הגרמנים את הנהר.

באחד הימים, בשעות הבוקר, הגיע מפקד הפלוגה אל מטה המחלקה ומסר לקצין את פקודת מפקדת-הבטליון: עליו לצאת אותו לילה לפטרול-סיוור על מנת לקבוע את מקום הגשר (בכוונה להרסו או להשתמש בו לעתיד לבוא — דבר זה לא הוגד). דרך הביצוע נמסרה לשקול דעתו של הקצין המבצע.

הסיוור-המוקדם, המבוצע כרגיל לפני כל פעולה, היה מיותר במקרה זה. מפי הזקפים, שהיו בלילה על הסוללה, נאספה כל האינפורמציה הדרושה, ופחות או יותר אפשר היה לשער היכן יהיו בלילה הזה משמרות-החוף הגרמניות. על סמך אינפורמציה זו וידיעתו את השטח, החליט הקצין על תוכניתו. מאליו מובן שתהיה תוכנית זו אשר תהיה, מכל מקום עליה להיות נועזת ביותר, לפי שסכנה רבה כרוכה בעצם ההתגלות מעל לקו הסוללה, ואח"כ הגלישה לצדה השני, — כשבמקרה הטוב ביותר עובר אתה בין שתי עמדות אויב, ובמקרה הרע — נופל ישר אל בין זרועותיה. וכל זה מלבד סכנת המוקשים הרבים הנורעים על פני כל השטח כולו.

הקצין בחר את אנשיו, ששה במספר: הוא עצמו, הסרג'נט-המחלקתי ועוד ארבעה ממבחר בחוריו. מסר להם את פקודת הפעולה, והללו יצאו להכנות. ראשית חכמה — שינה. וראה זה פלא; אך השתרעו הללו על משכבם, ומיד חטפתם השינה. איש מהם לא הראה אותות של עצבנות, ושנתם היתה כשל אנשים העומדים לצאת עם ערב לסיור של תענוג. אני, הזור, השתוממתי מאד לשקט נפשי זה, אלא שהפתעות גדולות מאלו נכונות לי בעתיד.

5 דקות „לשעת האפס“. מצלצל הטלפון. שאלה ממטה הפלוגה, אם הכל מוכן. אכן, הכל מוכן. עומדים כאן ששה אנשים מושחרי פנים ויד; חותלות של צמר על ראשם — מגן מפני הקור העז; נעלי-גומי לרגליהם, וכיסיהם גדושים — רימוני-יד בכל אשר יכלו לתחבם. לקצין ולסרג'נט — אקדה, מלבד הרמונים, שאר האנשים מזוינים בתת-מקלעים. הכל מחושב וערוך מראש, וכל אחד בטוח ויודע את תפקידו. הדיבורים כאן מעטים מאוד. ניכר, שאנשים אלה הורגלו להבין איש את רעהו בלי שפת יתר. זכורני שאותה שעה צנץ במוחי ספק גדול, ספק בכשרם של אנשי הבריגדה שלנו: היגיעו גם אנשינו לדרגה זו של תרגולת, תרגולת-נפשית ואימון טכני גם יחד, אותה רגילות של בטחון שאין אדם מסגלה לעצמו אלא על ידי נסיון ממושך, נסיון של דם וזיעה? לא ארכו הימים והמציאות הוכיחתי שאנשינו קנו לעצמם תרגולת זו בזמן קצר הפלאי.

2 דקות „לשעת האפס“. ארטילריית-השדה² פתחה בחלקה במשחק. ארבעת ה-troops³

(2) דהיינו — זו ה"קלה": כלי-ידיה שקוטנם 3, 3.3 או 3.7 אינץ'.

(3) „מחלקה" — שליש על סוללת תותחיה-השדה (12 כלי-ידיה בה) לפי ארגונו של הצבא הבריטי מאז 1939; ברוב צבאות-העולם מכונה יחידה ארטילרית כזאת בת ארבע כלים גם עכשיו בשם „סוללה" ("battery") — המערכת.

יורים פגז אחר פגז, כל אחד בשעתו. תכלית הדבר היא להקים רעש, העתיד לאטום אנני הזקיפים הגרמניים משמוע את הרחש שאולי יקים מפטרול. הקצין מוסר הוראות אחרונות, לוקח עמו גליל חבלים וגליל שני מוסר לסרג'נט. חבל זה עתיד למלא תפקיד חשוב. יתכן, שחיי שניהם והאינפורמציה הדרושה יהיו תלויים בקצהו של חבל זה.

"H hour". האנשים יצאו. נשארתי יחידי ליד מכשיר הטלפון, ופעם בפעם נסיתי להעביר את רשמי מהתקדמות הפעולה (רשמים שנקלטו על פי הרוב ע"י השמיעה) לקצהו השני של חוט הטלפון, שם ישב מפקד הפלוגה ועקב בהרדה אחרי הנעשה.

ידיעתי היטב את תוכנית הפעולה ואת הסכנה הכרוכה בה. התוכנית היתה פשוטה בתכלית, אך גם נועזה בתכלית. השטח, (כ־50' מ' אורכו), שבו, לפי ההשערה, נמצא הגשר, חולק לשנים ובהתאם לכך חולקו גם אנשי הפטרול לשנים: הקצין ושני אנשים — מזה; הסרג'נט ושני אנשים — מזה. עליהם להתייבב בעמדות-מוצא בשני קצותיו של הקטע שיש לסיירו, כשפניהם אל האמצע, קבוצה מול קבוצה — ולהתחיל להתקדם אלה לקראת אלה בכדי להפגש באמצע הדרך, לערך, בנקודה שנקבעה מראש. אלא שלא כל הששה עוברים את הסוללה; עוברים רק השנים, הקצין והסרג'נט, כשחבל קשור במתניהם. קצהו השני של כל חבל נתון בידי השנים הנותרים מצד זה של הסוללה. הקצין מזה והסרג'נט מזה עושים את דרכם כלפי מי הנהר בחזילה אטית. בסתר החשכה. בהגיעם עד לפני המים, עליהם לאותת לחברייהם ע"י משיכות בחבל; ואז מתחילה ההתקדמות לאורך הנהר, כשראש הקבוצה מתקדם חציו במים ומחפש את הגשר, ושאר השנים מתקדמים באופן מקביל, מצד הסוללה שלנו. במקרה של איתות מיוחד, או במקרה שהשנים יבינו שראש קבוצתם נפגע, עליהם למשכו ולהעבירו את הסוללה. באופן זה תכסינה שתי הקבוצות את כל השטח הסוען בדיקה. התנועה צריכה להיות אטית מאוד, כל הזמן בחזילה. על אחד מן השנים, הנעים מצד-הסוללה שלנו, לעשות דרכו בסמוך לראשה ולדאוג לכך שבעת ההתקדמות לא ייתקל החבל במשהו. הקצין והסרג'נט מוזינים באקדחים ורימונים, כדי לתת חופש לידיהם. הרימון חשיבותו ראשונה במעלה.

ישבתי ליד מכשיר-הטלפון וחכיתי. חוץ מרעש התותחים היה שקט מוחלט. המקלע, המוצב בחלון החדר השני בכינון-קבע (על קו-האש שסומן לו מראש על Fixed line) והנוהג פעם בפעם ל"מרוח" את רכס הסוללה באש העיוורת — שחק הערב. שתקו גם המקלעים שמימיננו ומשמאלנו. רק הסרטור המהיר של ה"שפנדאו" הגרמני נשמע לעתים כאלו חכה לתשובות של מקלעינו שמשום מה החרישו הערב.

עברו שמונים דקה למעת צאתם. הצפיה כבדה מנשוא. עברתי את הזקיפים. הללו נעצו עיניהם בחשיכה וכאילו נקבה. בחור קנדי ממוצא צרפתי, שהיה צייד בארץ מולדתו, עומד מאחורי מקלע-ה"ברן". — "הקצין כבר עבר את חלקו", — לוחש הוא לי. אני איני מבחין דבר. אך הוא עקב בעיניו אחר השנים המלוים את הקצין, וראה אותם בכל דרכם. — "הסרג'נט מתמהמה משום מה"... ופתאום — אור להבה מצדה השני של הסוללה ורעם רימון בהתפוצצו. מיד לאחרי — צרור יריות, "של תת-מקלע — "שמיסר", הגרמני", קובע הצייד.

כעבור כמה שניות-מופיעים צללים מתוך החשכה, שנים הנושאים את האחד. — "הסרג'נט פצוע" — לוחש הראשון.

הכנסנוהו פנימה ונושא האלונקות שלנו ניגש מיד לעבודה.

— רסיסים חדרו עמוק לכתף ולצד, — אומר הוא.

אני ניגש לטלפון ומודיע.

כעבור כמה רגעים נכנסים הקצין והשנים שלו, עייפים עד מות, אך בריאים ושלמים. הקצין מוסר את הרויח למפקד הפלוגה. אין לו תשובה על השאלה העיקרית: היכן הוא הגשר? יש לשער, — מוסיף הוא — כי הגשר נמצא באותו קטע שהסרג'נט לא הספיק לבדוק.

— מה אירע לסרג'נט? — קורא הוא לאחד מן השנים שליוו את הסרג'נט אל הטלפון.

— הגרמנים שמעוהו כנראה והטילו רימון, אדוני.
— הלה מדבר אל תוך השפופרת. „מיד משכנהו לעברנו. בסה"כ נשאר לו כחמישה מטר לבדיקה. אם יש גשר בודאי שם הוא, אדוני.“
— „אני מצטער, אדוני, על שלא סיימתי את חלקי“ — לוחש הסרג'נט כשנושאי האלונקות מוציאים אותו כדי להעבירו למטה הפלוגה.
ישבנו, אני והלויטננט הצעיר, מפקד המחלקה, ליד האח המבוערת, שקועים בהרהורים. את חברי היה חוטף לעתים נמנום קל, וראשו נשמט על חזהו. המקלע שבחדר השני משמיע פעם בפעם את קולו כשהוא מרעיד את כל מוסדות הבנין החרב והללו עונים לו בהדם העמום.

הפעם האריך הבחור, חושב אני בלבי לאחר שספרתי תשעה כדורים בצרור האחרון. הנה צרור שני ושלישי ברציפות. כשקפצנו שנינו על רגלינו, שמענו גם שני קולות נפץ מכיוון הסוללה. כהרף עין היינו ליד המקלע. אותה שעה החליף הבחור מחסנית. — שנים נסו לעבור את הסוללה — מסביר הוא — ותפשתים כשהיו על קו הרקיע. גם מעמדת מס' 2 הושלכו שני רימונים לעברה השני של הסוללה, ובכיוון הנכון. אם היה עוד מישהו מלבד השנים, הרי איננו שם יותר או, לפחות נשמתו אינה עוד.

מיד הוכרז „מצב-הכן“ (stand to) — ולא עברו שניות מעטות וכולם היו בעמדותיהם. האתת מסר הודעה למטה הפלוגה. כשעה נמשכה המתחות ולאחר שמאומה לא התרחש עוד, בוטל „מצב-ההכן“ והחיים חזרו למסלולם.

למחרת עם שחר העירני הקצין והודיעני, שיש לנו אורחים. הייתי מנומנם וחשבתי שעניי מטעות אותי ושעדיין הנני ממשיך לראות חלום שלא מעולם זה: שני חיילים גרמנים יושבים אל שולחננו וגומעים תה בנחת. אך החלום התעקש ועמד בעינו גם לאחר שישבתי לי על משכבי ושפשפתי היטב את עיני. ממצב עלוב זה חלצני הקצין, בחייו ובהצביעו על סטי הצלב האדום הענודים לזרועותיהם של הגרמנים.

— „נושאי אלונקות הם“ — הסביר לי — „ובאו לשאול אצלנו אלונקה.“
העודני חלום? אולי דווקא עכשיו התעוררתי מחלום אחד גדול על מלחמה ועל גרמנים שמעבר לסוללה? אולי עודני נמצא בתוך גרודי, והללו הם אנשי פלוגה א' המשחקים תמיד את ה„אויב“?

לתוך המציאות הטילני קולו של אחד האורחים, שפתח בגרמנית: — אמנם עבודה טובה עשייתם, חמשה משלנו נהרגו, ושלושה נפצעו. באנו לקחת את ההרוגים ונמצאנו חסרים אלונקה. ניקח רק אחת ונחזירה בעוד שעתים.

הם גמרו את גמיעת התה בנחת, לקחו את האלונקה והלכו. כעבור שעתיים חזר אחד מהם והחזירה. קיבל קופסת סיגריות, הודה על המתנה ונסתלק. במשך כל המשא ומתן הנה התבוננתי בחברי הקנדיים והיפשתי גם אצלם סימן לכל מה שהתרחש אותה שעה בלבי. אך לא גיליתי כלום. הללו התנהגו בטבעיות גמורה כאלו ענין של יום-יום הוא ואין כאן מקום לרגשות יתרים. שנים אלה — נושאי אלונקות הם, ובאו בצל הדגל הלבן והצלב האדום, ויש לקבלם לפי חוקתם זו, ואולי גם לכבדם מעט. מי לידינו יתקע שמחר לא יתחלפו „היוצרות“. אנו נהיה זקוקים להם. ואולי גם יותר מזה: הרי כל אחד מאתנו יכול ליפול בידיהם פצוע, כשהיו תלויים בהם. „שמור לי ואשמור לך“. רגש בריא וטבעי בין שני צדדים לוחמים.

אלא שאת הרגש הנוסף שהרגשתי אנוכי, היהודי, ודאי לא שיער איש מירידי בני קנדה.